Torek, 14. januar 2014

P7_TA(2014)0011

Prehranska kriza, goljufije v prehranski verigi in njihov nadzor

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. januarja 2014 o krizi zaradi pomanjkanja hrane, goljufijah v prehranski verigi in nadzoru nad njimi (2013/2091(INI))

(2016/C 482/04)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju akcijskega načrta v petih točkah ([1]), ki ga je Komisija predstavila marca 2013 po razkritju široke mreže goljufov, ki so konjsko meso prodajali kot goveje,

— ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali,

— ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane,

— ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004,

— ob upoštevanju predloga uredbe o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi ter pravil o zdravstvenem varstvu živali, dobrobiti živali, zdravstvenem varstvu rastlin, rastlinskem razmnoževalnem materialu [in] fitofarmacevtskih sredstvih (COM(2013)0265),

— ob upoštevanju poročila Evropskega računskega sodišča z dne 11. oktobra 2012 o obvladovanju navzkrižja interesov v štirih agencijah Evropske unije,

— ob upoštevanju člena 48 svojega poslovnika,

— ob upoštevanju poročila Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane ter mnenj Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov in Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja (A7-0434/2013),

A. ker splošna načela živilske zakonodaje EU v skladu z Uredbo (ES) št. 178/2002 prepovedujejo trženje nevarne hrane ter nepoštene prakse, ponarejanje hrane in vsakršno drugo prakso, ki bi lahko zavajala potrošnika;

B. ker Uredba (ES) št. 1924/2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih in Uredba (EU) št. 1169/2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom vsebujeta podrobne določbe glede prepovedi zavajajočega oglaševanja in praks označevanja;

C. ker je veljavni regulativni okvir EU za varno hrano in prehransko verigo potrošnikom EU doslej zagotavljal visoko raven varnosti hrane; vendar pa je sedanja zakonodaja kljub temu krhka in ni vedno zanesljiva, zato so potrebne izboljšave;

([1]) http://ec.europa.eu/food/food/horsemeat/plan_en.htm.

D. ker so nedavni primeri goljufij s hrano omajali zaupanje potrošnikov v prehransko verigo, kar je negativno vplivalo na kmetijsko-živilski sektor, saj ti škandali škodujejo splošni podobi tega ključnega sektorja gospodarstva EU; ker je ponovna pridobitev zaupanja potrošnikov v evropske kmetijsko-živilske proizvode v EU in zunaj nje izjemno pomembna; ker je po drugi strani treba poudariti, da velika večina evropskih kmetijsko-živilskih proizvodov odlične kakovosti in da si zato zaslužijo mednarodno priznanje;

E. ker je preglednost ključen sestavni del pristopa, ki so ga privzele Komisija in države članice pri nadzoru nad varnostjo hrane;

F. ker je kmetijsko-živilski sektor med največjimi v gospodarstvu EU, saj zagotavlja 48 milijonov delovnih mest, njegova vrednost pa znaša 715 milijard EUR letno;

G. ker posamezni primeri goljufij s hrano negativno vplivajo na podobo celotnega kmetijsko-živilskega sektorja;

H. ker je živilska zakonodaja EU na področju varnosti hrane zelo podrobna in vključuje nadzor in teste za ostanke in druge vrste onesnaženja hrane in krme, ni pa vzpostavljen poseben okvir za boj proti goljufijam s hrano, razen splošne določbe, da se potrošnikov ne sme zavajati;

I. ker se težave pojavljajo tudi pri izvajanju sedanje zakonodaje in je na vseh stopnjah prehranske verige potreben učinkovitejši uradni nadzor nad hrano živalskega izvora;

J. ker ne obstajajo statistični podatki o pogostosti goljufij s hrano v EU in ker je Komisija šele nedavno določila goljufije s hrano kot novo področje delovanja;

K. ker nedavni primeri goljufij vključujejo na primer trženje konjskega mesa kot govejega mesa in mesa konj, ki so bili zdravljeni s fenilbutazonom, kot užitnega konjskega mesa, trženje navadne moke kot ekološke, jajc iz baterijske reje kot ekoloških jajc in soli za posipanje cest kot jedilne soli, uporabo alkohola s primesmi metanola v žganih pijačah, uporabo z dioksinom okuženih maščob pri proizvodnji krme ter napačno označevanje ribjih vrst in morskih proizvodov;

L. ker se goljufije s hrano na splošno pojavljajo tam, kjer so možnosti in skušnjave za goljufije s hrano velike, tveganje za njihovo razkritje in sankcije pa majhno;

M. ker je prehranska veriga pogosto dolga in kompleksna ter vključuje številne nosilce živilske dejavnosti in druge subjekte; ker se potrošniki vse manj zavedajo, kako se njihova hrana proizvaja, posamezni nosilci živilske dejavnosti pa nimajo vedno pregleda nad celotno proizvodno verigo, oziroma se to od njih ne zahteva;

N. ker je obsežna goljufija z izdelki iz konjskega mesa, razširjena po vsej Evropi, simptom neobvladljivega globaliziranega sistema dobave, nizkocenovnega kmetijsko-živilskega produktivizma in nepopolnega sistema označevanja;

O. ker trgovci in posredniki v prehranski verigi niso vedno registrirani in certificirani kot nosilci živilske dejavnosti; ker Komisija in države članice pogosto ne vedo zagotovo, koliko neregistriranih trgovcev je aktivnih;

P. ker v primerih resne goljufije s hrano obsojenim nosilcem živilske dejavnosti opravljanje te dejavnosti včasih prepovejo pristojni nacionalni organi; ker nosilci to dejavnost kmalu registrirajo drugje in nadaljujejo prodajo enako kot prej; ker bi izmenjava informacij o obsojenih nepoštenih nosilcih živilske dejavnosti izboljšala nadzor nad njimi, s čimer bi jim preprečili nove nepoštene dejavnosti;

Q. ker so za izvajanje in uveljavljanje živilske zakonodaje EU odgovorne države članice in ker sta zato izvrševanje in nadzor omejena večinoma na nacionalno raven, zaradi česar je vseevropski čezmejni pregled omejen ali pa ga sploh ni;

R. ker se nacionalni organi osredotočajo na varnost hrane in ne dajejo prednosti goljufijam s hrano, pogosto zaradi pomanjkanja zmogljivosti in virov;

S. ker imajo pristojni organi nekaterih držav članic specializirane policijske enote za boj proti goljufijam s hrano; ker je nadzor v nekaterih državah članicah delno prenesen na zasebne nadzorne organe; ker v drugih državah članicah nadzor v celoti izvajajo pristojni organi;

T. ker je sistem hitrega obveščanja za živila in krmo koristno orodje za hitro izmenjavo informacij med državami članicami in Komisijo, kot na primer v nedavnem primeru goljufije s konjskim mesom;

U. ker je Urad za prehrano in veterinarstvo (FVO) pri Komisiji odgovoren za preverjanje skladnosti z zahtevami EU glede kakovosti in varnosti hrane in ker so njegove revizije običajno vnaprej napovedane in pripravljene skupaj s pristojnimi organi; ker je število revizij na leto omejeno zaradi omejenih zmožnosti FVO; ker je FVO nakazal, da trenutno ni niti opremljen niti usposobljen za obravnavanje goljufij s hrano;

V. ker so pristojni organi, zlasti FVO, popolnoma prezrli opozorila o povečevanju števila zaklanih konjev v nekaterih državah članicah;

W. ker je Europol zabeležil porast števila primerov goljufij s hrano in pričakuje, da se bo ta trend nadaljeval ter da bo vse pogostejše tudi sodelovanje kriminalnih organizacij v goljufijah s hrano;

X. ker lahko države članice uporabljajo informacijski sistem Europola za izmenjavo informacij o čezmejnih preiskavah; ker lahko Europol s svojim strokovnim znanjem, analitičnimi orodji in podatkovnimi bazami pomaga državam članicam le na njihovo prošnjo; ker so države članice v primeru goljufije s konjskim mesom sprva zavračale sodelovanje z Europolom;

Y. ker je Europol od leta 2011 uspešno izvedel več operacij OPSON v zvezi s ponarejenimi in podstandardnimi prehrambnimi proizvodi; ker Europol pri teh operacijah sodeluje z Interpolom, organi držav članic, državami, ki niso članice EU, in zasebnimi partnerji;

Z. ker označevanje države ali kraja porekla mesa in mesnih proizvodov samo po sebi ne preprečuje goljufij; ker poreklo prehrambnega proizvoda v nekaterih primerih delno določa njegovo ceno;

AA. ker bi lahko nekateri sporazumi o prosti trgovini, ki jih namerava skleniti EU, oslabili evropsko zakonodajo o varnosti hrane;

AB. ker je treba goljufije umestiti v ekonomski okvir, ki ga zaznamujeta gospodarska kriza ter socialni damping zunaj in znotraj EU;

AC. ker se zaradi praks trgovanja znižuje raven kakovosti, varnosti in preglednosti ter te prakse vplivajo na skupne marže v celotni panogi;

AD. ker se zaradi praks distribucije in uporabe distribucijskih posrednikov destabilizirajo proizvodni trgi, saj se tako zmanjšujejo marže proizvajalcev;

Goljufije s hrano: obseg in opredelitev

1. obžaluje, da je boj proti goljufijam s hrano razmeroma novo področje evropske agende in da v preteklosti na ravni EU in nacionalni ravni nikoli ni bil ključna prednostna naloga za zakonodajo in izvrševanje;

2. izraža zaskrbljenost glede možnega učinka goljufij s hrano na zaupanje potrošnikov, varnost hrane, delovanje prehranske verige in stabilnost cen kmetijskih proizvodov ter poudarja, da je treba hitro ponovno vzpostaviti zaupanje evropskih potrošnikov;

3. zato poziva Komisijo, naj goljufijam s hrano nameni vso potrebno pozornost in sprejme vse potrebne korake, da bosta preprečevanje goljufij s hrano in boj proti njim vključena v politiko EU;

4. poudarja, da je potreben dodatni vpogled v obseg, pogostost in elemente primerov goljufij s hrano v EU; poziva Komisijo in države članice naj sistematično zbirajo podatke o primerih goljufij ter izmenjujejo najboljše prakse ugotavljanja in boja proti goljufijam s hrano;

5. ugotavlja, da sedanja zakonodaja EU ne vsebuje opredelitve goljufij s hrano ter da države članice pri opredeljevanju uporabljajo različne metodologije; meni, da je enotna opredelitev nujna za oblikovanje evropskega pristopa k boju proti goljufijam s hrano; poudarja, da je treba hitro sprejeti usklajeno opredelitev na ravni EU, ki naj temelji na razpravi z državami članicami, zainteresiranimi stranmi in strokovnjaki, vključuje pa naj elemente, kot so neskladnost z živilsko zakonodajo in/ali zavajanje potrošnikov (vključno z izpuščanjem informacij o proizvodu), naklep in potencialne finančne koristi in/ali konkurenčna prednost;

6. poudarja, da zaradi narave enotnega trga EU goljufija na področju živil v številnih primerih seže tudi prek meja držav članic ter ogroža zdravje vseh evropskih državljanov;

7. ugotavlja, da so nedavni primeri goljufij s hrano razkrili različne tipe teh goljufij, kot so zamenjava ključnih sestavin s cenejšimi ali manj kakovostnimi nadomestki, napačno označevanje živalske vrste, uporabljene v mesnem ali morskem proizvodu, napačno označevanje teže, prodaja običajnih živil kot ekoloških, nepoštena uporaba znaka kakovosti za poreklo ali dobrobit živali, označevanje gojenih rib kot ulovljenih, trženje rib iz manj cenjenega razreda z imenom višje kategorije ali dražje vrste ter ponarejanje roka uporabnosti živil in njihovo trženje po preteku roka;

8. poudarja, da so med živili, ki so pogosto vključena v nepoštene dejavnosti, oljčno olje, ribe, ekološki proizvodi, žito, med, kava, čaj, začimbe, vino, določeni sadni sokovi, mleko in meso;

9. je zaskrbljen zaradi znakov, da je število primerov v porastu in da so goljufije s hrano rastoč trend, ki odraža strukturno šibkost v prehranski verigi;

Prispevajoči dejavniki

10. ugotavlja, da na splošno do goljufij s hrano prihaja, kjer so možnosti za finančne dobičke velike, tveganje za odkritje goljufije pa majhno; meni, da je nesprejemljivo, da so goljufije s hrano v EU donosne ter da so možnosti za njihovo razkritje razmeroma majhne;

11. opozarja na kompleksnost prehranske verige in njen čezmejni značaj, ki ob pretežno nacionalnem nadzoru, sankcijah in izvrševanju ustvarja položaj, ki domnevno povečuje nevarnost goljufij s hrano; meni, da bi večja sledljivost sestavin in proizvodov po celotni prehranski verigi prispevala k boju proti goljufijam;

12. poudarja, da je treba večjo pozornost nameniti nadzoru nad blagom, uvoženim iz tretjih držav, in njegovo skladnostjo s standardi EU za varnost živil in krme;

13. opozarja tudi na druge dejavnike, ki se pogosto omenjajo kot dejavniki, ki prispevajo k goljufijam s hrano, na primer sedanja gospodarska kriza, varčevalni ukrepi, ki vplivajo na nadzorne agencije, ter pritiski maloprodajnega sektorja in drugih strani po vse cenejši proizvodnji hrane;

Ugotovitve in priporočila

Institucionalni okvir

14. pozdravlja odločitev Komisije, da ustanovi skupino za preprečevanje goljufij s hrano in priznava prizadevanja Europola v boju proti goljufijam s hrano; spodbuja Komisijo, naj premisli o razvoju referenčnega laboratorija EU na področju avtentičnosti živil;

15. pozdravlja načrt Komisije, da v letu 2014 organizira konferenco o goljufijah s hrano z namenom ozaveščanja zadevnih akterjev;

16. je prepričan, da so nenapovedani, neodvisni inšpekcijski pregledi bistveni za zagotavljanje učinkovitega izvajanja varnosti hrane in standardov označevanja; zato meni, da bi morali biti nenapovedani inšpekcijski pregledi obvezni;

17. poziva Komisijo, naj obseg revizij FVO razširi tako, da bodo vključevale tudi goljufije s hrano; meni, da bi morali FVO in države članice izvajati tudi redne, neodvisne in obvezne nenapovedane inšpekcijske preglede, namenjene odkrivanju namernih kršitev, da bi zagotovili spoštovanje najvišjih standardov varnosti hrane; meni, da sta za obnovitev in ohranitev zaupanja potrošnikov potrebna pregleden pristop k izvajanju uradnega nadzora in inšpekcijskih pregledov ter javna objava poročil oz. rezultatov nadzora in inšpekcijskih pregledov nosilcev živilske dejavnosti;

18. obžaluje, da Komisija in države članice premalo poznajo in uporabljajo poročila in revizije FVO; poziva Komisijo, naj bolj aktivno spremlja poročila in priporočila FVO;

19. poziva proračunski organ, naj poveča zmogljivosti in sredstva, namenjena FVO in skupini za preprečevanje goljufij s hrano, ki jo je ustanovila Komisija;

20. je zaskrbljen, ker je EU zmanjšala finančna sredstva za zagotavljanje tovrstnega bistvenega nadzora;

21. poziva države članice in evropske regije, naj nadzornim organom zagotovijo ustrezne kadre ter finančne in tehnične vire;

22. poudarja, da je treba učinkovit nadzor in inšpekcije izvajati tako, da ne bodo pomenile nepotrebnega upravnega bremena za mala in srednja podjetja;

23. predlaga, da se enkrat letno pripravi predstavitev FVO in odbora ENVI z namenom razprave o zaključenih in prihodnjih revizijah, preden FVO sprejme delovni program za naslednje leto;

24. poziva države članice, naj zagotovijo, da se glede vprašanj, ki jih odpre FVO, ustrezno odzovejo in ukrepajo;

25. meni, da morebitne spremembe postopka pregleda delovnega programa FVO in določanja prednostnih nalog zanj ne smejo spreminjati pravnega postopka sprejemanja delovnih programov FVO;

26. zlasti poziva Komisijo in države članice, naj se odzovejo na ugotovitve revizij FVO glede ponarejenih kartotek o zdravljenju živali za zakol, namenjenih za izvoz v EU, ter preprečijo, da bi se meso in drugi živalski proizvodi iz tretjih držav, za katere ni mogoče zagotoviti, da so v skladu z zahtevami EU glede varnosti hrane, dajali na trg v EU;

27. ugotavlja, da imajo države članice zaradi vprašanj, povezanih z jurisdikcijo, pogosto težave pri pregonu nepoštenih nosilcev živilske dejavnosti, ki delujejo preko meja EU; obžaluje, da države članice v čezmejnih primerih goljufij s hrano ne sodelujejo z Europolom sistematično, temveč delujejo dvostransko;

28. priznava pomen prijaviteljev pri razkrivanju nepoštenih praks v živilskem sektorju; poziva države članice, naj ustvarijo ustrezne pogoje, ki bodo prijaviteljem omogočali varno in anonimno prijavo škodljivih praks;

29. meni, da bi morali pristojni nacionalni organi, kolikor je to možno in ustrezno, obveščati javnost o odpoklicu proizvodov in drugih ukrepih, ki jih v primeru goljufije s hrano sprejmejo pristojni organi;

Zakonodajni okvir

30. meni, da bi se moral uradni nadzor osredotočiti ne le na vprašanja varnosti hrane, temveč tudi na preprečevanje goljufij in tveganja zavajanja potrošnikov; pozdravlja dejstvo, da predlog Komisije za pregled uradnega nadzora vključuje dodaten nadzor v zvezi z goljufijami s hrano v primerih, ko imajo pristojni organi razlog za sum nepoštenega vedenja nosilca živilske dejavnosti;

31. ugotavlja, da nekatere države članice nadzor delno prenesejo na zasebne nadzorne organe; poudarja, da morajo pristojni organi držav članic vedno nadzirati nadzorne sisteme ter preverjati, certificirati in pregledovati vse zasebne nadzorne sisteme z namenom zagotoviti, da izpolnjujejo nacionalne in mednarodne standarde ter da so njihove ugotovitve na voljo javnim agencijam;

32. zavrača vsakršen načrt, da se naloge inšpekcijskih pregledov prenesejo z javnih organov na gospodarske subjekte;

33. meni, da je treba razjasniti vlogo trgovcev in zakonski okvir, ki se uporablja za prodajo med podjetji;

34. meni, da bi morali biti vsi gospodarski subjekti, ki predelujejo, prodajajo ali hranijo surovine, prehrambene sestavine ali prehrambene proizvode v prehranjevalni verigi ljudi, vključno s trgovci in lastniki hladilnic, registrirani kot nosilci živilske dejavnosti in bi zanje moral veljati nadzor;

35. meni, da bi morali nosilci živilske dejavnosti vedeti, od kot prihajajo hrana ali sestavine, ki jih uporabljajo, kar pomeni, da nosi vsak nosilec živilske dejavnosti znotraj proizvodne verige svoj delež odgovornosti za končni proizvod;

36. priznava pomen jasnega in preglednega označevanja proizvodov za prodajo med podjetji kot tudi prodajo med podjetjem in potrošnikom ter poziva Komisijo, naj v zvezi s tem pregleda živilsko zakonodajo EU z namenom, da se zmanjša nevarnost goljufij s hrano;

37. poziva k večji ozaveščenosti in boljšemu spremljanju označevanja zamrznjenih živil za prodajo med podjetji in prodajo med podjetjem in potrošnikom; poziva Komisijo, naj predstavi predlog o obveznem označevanju za meso in ribe, iz katerega bo razvidno, ali so bili proizvodi zamrznjeni, kolikokrat so bili zamrznjeni in za koliko časa;

38. meni, da čeprav označevanje države porekla ni namenjeno boju proti goljufijam s hrano, lahko prispeva k boljši sledljivosti vzdolž verige preskrbe s hrano, stabilnejšim odnosom med dobavitelji in predelovalci mesa, skrbnejšemu izbiranju dobaviteljev in proizvodov s strani nosilcev živilske dejavnosti ter zanesljivejšim informacij za potrošnike, s tem pa se bo povrnilo zaupanje potrošnikov;

39. opozarja, da Uredba (EU) št. 1169/2011 določa, da bo Komisija do decembra 2013 po oceni učinka sprejela izvedbene akte glede obveznega označevanja države porekla ter prašičjega, ovčjega, kozjega in perutninskega mesa, pa tudi glede prostovoljnega označevanja hrane;

40. poziva Komisijo, naj hitro pripravi izvedbene akte glede označevanja svežega prašičjega, ovčjega, kozjega in perutninskega mesa, in sicer na podlagi že veljavnih pravil za nepredelano goveje in telečje meso, ter zagotovi, da bodo potrošnik seznanjeni s krajem skotitve, vzreje in zakola živali, pri čemer naj upošteva obstoječe nacionalne in regionalne sisteme za označevanje porekla mesa;

41. opozarja tudi, da je Parlament v preteklosti že pozval k označevanju porekla za meso v predelanih proizvodih ter da Komisija pripravlja poročila o obveznem označevanju porekla za meso, ki je uporabljeno kot sestavina; poziva Komisijo, naj hitro predstavi poročilo in nato zakonodajne predloge, v katerih bo označevanje porekla mesa v predelanih proizvodih obvezno, pri tem pa naj upošteva svoje ocene učinka in se izogne povzročanju prevelikih stroškov in upravnega bremena;

42. poziva k boljšemu označevanju rib, ki se uporabijo kot sestavina predelanih jedi, zlasti v zvezi z ribolovnim območjem in ribolovnimi tehnikami;

43. poziva Komisijo, naj pospeši svoja prizadevanja, v sodelovanju z zainteresiranimi stranmi in državami članicami, ter razišče namen in potrebo po uvedbi sistemov elektronskega certificiranja v prehranski verigi, ki bi lahko zmanjšali verjetnost goljufije, ki temelji na papirnih certifikatih;

44. prosi Komisijo, naj vzpostavi centraliziran evropski register potnih listov za konje, da bi se preprečilo nepošteno izdajanje dvojnikov potnih listov;

45. je zaskrbljen, ker ne obstaja evropski zakonodajni okvir glede mesa, pridobljenega iz kloniranih živali;

46. poziva Komisijo, naj razvije metodo za zagotavljanje sledljivosti in ugotavljanje istovetnosti mesa, pridobljenega iz kloniranih živali, na primer z izoblikovanjem mednarodne zbirke genetskih podatkov o kloniranih živalih;

Družbena odgovornost gospodarskih družb

47. meni, da je za živilski sektor dragoceno, da se v zasebnem sektorju proaktivno razvijajo in uporabljajo pobude proti goljufijam, kot so preizkusi integritete proizvoda, notranje spremljanje, analize, načrti sledenja proizvodom, revizije in certificiranje – pri čemer te pobude ne nadomeščajo sistema uradnega nadzora v živilskem sektorju, ampak ga dopolnjujejo –, ter pozdravlja sedanje pobude, kot je globalna pobuda za varnost hrane (Global Food Safety Initiative) Univerze v Michiganu;

48. poziva Komisijo in države članice, naj razmislijo o tem, da bi se za nosilce živilske dejavnosti uvedla zakonska obveznost poročanja pristojnim oblastem o pogostosti primerov goljufij s hrano;

49. meni, da je maloprodajni sektor še posebej odgovoren za zagotavljanje integritete živilskih proizvodov in za to, da od svojih dobaviteljev zahteva varnost in zanesljivost v dobavni verigi; meni, da so trgovci na drobno odgovorni, da preverijo vsaj formalno izpolnjevanje pravil glede označevanja; obžaluje pritisk maloprodaje in drugih nosilcev živilske dejavnosti na primarne proizvajalce, da bi proizvajali vse ceneje, pogosto na račun kakovosti živil ali sestavin;

50. ugotavlja, da nosilci živilske dejavnosti sedaj ne poznajo vedno izvora sestavin, ki jih uporabljajo; v zvezi s tem ugotavlja, da lahko kratke dobavne verige (lokalne in regionalne) zagotavljajo večjo preglednost in nadomestijo dolge in kompleksne dobavne verige, ki so bile pomemben dejavnik v krizi goljufij s hrano;

51. poziva Komisijo, naj na podlagi Uredbe (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil pripravi zakonodajne predloge za oznako „lokalna pridelava in neposredna prodaja“, ki bi prispevala k promociji teh trgov in k dodani vrednosti kmečkih proizvodov;

Izvrševanje in nadzor

52. poziva Komisijo, naj v skladu s členoma 7 in 17 Uredbe (EU) št. 1169/2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom zasleduje in preprečuje trženje proizvodov, ki ostajajo na trgu pod namerno netočnim ali zavajajočim imenom, saj je tudi to treba razumeti kot vrsto goljufije s hrano;

53. je prepričan, da je treba spremeniti odnos znotraj pristojnih organov, in sicer od upravnega in veterinarskega pristopa k policijskemu pristopu, na podlagi izkušenj „leteče enote“ danske uprave za prehrano ter karabinjerjev (Arma dei Carabinieri) in finančne policije (Guardia di Finanza) v Italiji; poudarja, da je predpogoj za tovrsten pristop, da so na pristojnih sodiščih sodniki s strokovnim znanjem s področja živilskega prava;

54. poudarja, da bi moralo izvajanje nadzora temeljiti na tveganju in vključevati razvoj profilov tveganj ter ocen ranljivosti za vsako dobavno verigo in živilski proizvod, pri čemer bi se moralo opirati na tekoče akademske raziskave, ki združujejo znanje na področju avtentičnosti hrane ter na področju kriminologije, kot so raziskave univerze Vrie Universitet Amsterdam in univerze v Wageningnu;

55. poziva Komisijo in države članice, naj še naprej spodbujajo evropske in nacionalne programe raziskav in razvoja, da bi razvili in uporabljali tehnologije in metode za odkrivanje goljufij s hrano, kot so na primer senzorji ter prstni odtisi proizvodov, ter naj omogočijo, da bodo testi v kratkem komercialno dostopni; je seznanjen z obstoječimi evropskimi raziskovalnimi projekti o integriteti in avtentičnosti hrane, kot sta projekta TRACE in AuthenticFood;

56. priporoča, da FVO in nacionalni organi v svoje revizije vključijo t.i. preverbe usklajenosti vhodnih in izhodnih masnih tokov ter masnih tokov odpadkov;

57. predlaga izboljšanje usklajevanja in komunikacije med nacionalnimi organi, pristojnimi za preučevanje goljufij s hrano, da bi tako povečali učinkovitost prizadevanj držav članic v boju proti tej težavi; poziva Komisijo, naj nujno vzpostavi elektronski sistem, ki bo po njenem predlogu temeljil na sistemu hitrega obveščanja za živila in krmo (RASFF) in ki bo omogočal hitro izmenjavo informacij med državami članicami in Komisijo v primerih goljufij s hrano; poziva k objavljanju letnih poročil o primerih goljufij s hrano, ki so bili odkriti, po analogiji s poročili RASFF;

58. poziva k vzpostavitvi omrežja za preprečevanje goljufij s hrano, da bi tako okrepili usklajevanje med različnimi evropskimi organi (Europol, Eurojust, FVO) za učinkovitejše preprečevanje in odkrivanje takih goljufij;

59. predlaga, naj se test DNK uvede kot standardni postopek v kontrolah po naključnem izboru za določanje vrste, zlasti pri mesnih in ribjih proizvodih, ter naj se v ta namen oblikuje centralizirana baza podatkov o DNK;

60. poziva Komisijo, naj odpravi vrzeli v obstoječih predpisih o varnosti hrane in sledljivosti, ki se nanašajo na uvoz hrane od tretjih strani, pri katerih obstaja večje tveganje za goljufije s hrano;

61. zahteva, da pogajanja EU o prosti trgovini ne smejo povzročiti spremembe evropske zakonodaje na področju varnosti hrane in zanesljivosti preskrbe z njo niti se ne sme zato zmanjšati zmožnost nadzora nad uporabo te zakonodaje;

62. meni, da bi morali biti rezultati nadzora javno objavljeni v potrošnikom lahko dostopni in razumljivi obliki, npr. kot ocene; je prepričan, da bi to potrošnikom pomagalo pri odločitvah, poleg tega pa bi nosilce živilske dejavnosti spodbujalo k uspešnemu delu;

Sankcije

63. pozdravlja predlog Komisije, naj se zvišajo kazni, z namenom, da se zmanjša vsaj ocenjena ekonomska korist kršitve, vendar meni, da to ni dovolj odvračilno; meni, da bi morale države članice vzpostaviti kazni za goljufije s hrano v višini, ki je najmanj dvokratnik ocenjenega ekonomskega dobička, ki ga storilec skuša doseči z nepošteno dejavnostjo; meni, da morajo države kot poseben odvračilen ukrep določiti še višje kazni, vključno s kazenskimi sankcijami, za primere goljufij, kjer gre za zavestno ogrožanje javnega zdravja ali kjer so proizvodi namenjeni ranljivim potrošnikom; nadalje predlaga, da se v primeru ponovljene kršitve nosilcu živilske dejavnosti odvzame registracija;

64. obžaluje, da Komisija nima pregleda nad različnimi nacionalnimi sistemi sankcioniranja prekrškov v zvezi z goljufijami s hrano ter nad delovanjem teh načinov sankcioniranja na podlagi zakonodaje EU; poziva Komisijo, naj takšen pregled pridobi čim prej;

65. poziva k boljšemu upoštevanju pogojev za zagotavljanje dobrega počutja živali in h krepitvi sankcij v primeru neupoštevanja teh pravil;

66. poziva Komisijo, naj zbere podatke držav članic ter poroča o različnih ureditvah v državah članicah, kar zadeva vrsto in raven kazni za goljufije s hrano, in o delovanju sistemov kaznovanja;

67. poziva Komisijo in države članice, naj preučijo tudi druge metode, namenjene preprečevanju goljufij s hrano ali odvračanju od njih, kot je objavljanje imen obsojenih nepoštenih nosilcev živilske dejavnosti v evropskem registru;

68. zahteva nadaljnji razvoj sedanjih sistemov sledljivosti in dosledno izvajanje neposredne sledljivosti, predvidene v Uredbi (ES) št. 178/2002, ki zajema živila in krmila, živali, namenjene za proizvodnjo hrane, ter vse druge temu namenjene snovi, od katerih se lahko pričakuje, da bodo vključene v živilo ali krmo; zahteva, da mora biti celotna veriga skozi vse faze pridelave, predelave in distribucije popolnoma preverljiva in pregledna, da bo mogoče goljufije na področju živil hitro identificirati v vseh fazah proizvodnje;

69. predlaga, naj bodo preiskovalni laboratoriji in laboratorijsko osebje podjetij dolžni, da vse izide preiskav živil in krmil, ki kažejo na goljufije ali so pomembni za boj proti njim, sporočijo neposredno pristojnim nadzornim organom;

o

o o

70. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.